

بررسی عوامل مؤثر بر توسعه بازار بورس مشهد

مصطفی کریم‌زاده^۱، هادی کریمی^۲، نسرین روشن‌روان یزدی^۳

چکیده

بازارهای بورس و لزوم ورود بنگاه‌ها، مؤسسات و سازمان‌ها در فرآیندهای بورس و مبادله آنها نقش ارزنده‌ای در شکل‌گیری سرمایه‌های سرگردان ایفا می‌کنند. لذا ضرورت پرداختن به آن و بررسی عوامل مؤثر بر نوسان آن ادبیاتی را فراهم می‌آورد تا بتوان نسبت به ثبات و ارتقاء میزان امنیت از ورود به عرصه بازارهای بورس به خصوص بازار بورس مشهد که به عنوان اولین بازار بورس منطقه‌ای در ایران می‌باشد، اطمینان لازم را به دست آورد.

در این مقاله ابزار تحقیق، سؤالات پرسشنامه بر اساس مدل تحلیل پژوهش و بررسی ادبیات تحقیق تعیین شده است و از پرسشنامه چک لیست و روش دلفی و از نظر صاحب نظران استفاده گردیده است.

نتایج بررسی نشان می‌دهد الویت این تأثیرگذاری به این صورت است که عامل سیاسی در رتبه اول نوسانات بازار بورس می‌باشد. عامل اقلیمی در رتبه دوم، عامل اقتصادی در رتبه سوم و عامل فرهنگی در رتبه چهارم نوسانات بازار بورس می‌باشد.

واژه های کلیدی: نوسانات بازار بورس، شاخص قیمت سهام، مدیریت نقدینگی.

۱. مقدمه

نظر به اهمیت و توسعه رفتارهای خصوصی‌سازی و تمرکز بر مدیریت‌های بنگاه‌داری مبتنی بر ایجاد ارزش افزوده که بر فلسفه مدیریت‌گرایی استوار است هدایت سرمایه و نقدینگی موجود در جامعه، مکانیسم‌هایی را می‌طلبد تا جریان مطلوبی از گردش سرمایه و پدید آمدن دارایی‌های مناسب در بطن جامعه با توجه به روحیه اقتصادگرایی آحاد اجتماعی شکل یابد. جهانی شدن نتیجه‌ی تجمیع بازارهای مالی بین‌المللی است و دست‌اندرکاران بازارهای مالی علاقه‌مند هستند که بدانند شوک‌ها و نوسانات چگونه در طول زمان بین بازارها مورد بررسی قرار می‌گیرند؟ گستردگی سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی و جابه‌جایی سرمایه در

M.karimzadeh@um.ac.ir - استادیار گروه اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد

Hkarimi68@Yahoo.com استادیار گروه مدیریت مؤسسه آموزش عالی شان‌دیز

N_roshan1981@yahoo.com مؤسسه آموزش عالی البرز قزوین MBA دانشجوی کارشناسی ارشد رشته

میان کشورها و بازارهای مختلف، نشان دهنده سیر تکاملی بازارهای مالی بوده و سبب تغییرات در نحوه همبستگی میان دارایی‌هایی که در بازارهای مختلف مالی پراکنده شده‌اند، گردیده است. نوسانات در یک بازار نسبت به اخبار و اتفاقات در سایر بازارها واکنش نشان می‌دهند که این عنوان پیامد تجمعی بازارهای مالی است.

در پژوهش‌های قبلی بررسی رابطه تریبون‌های سیاسی با تغییرات بازار سرمایه و همچنین رکود و رونق بازار بورس و تأثیر آن بر اقتصاد ملی و جهانی مورد بررسی قرار گرفته است. اما تحقیق اخیر با دیدگاهی فراگیر چهار بعد مهم محیطی از جمله اقتصادی، اقلیمی، فرهنگی و سیاسی را مورد تحلیل قرار داده و برخی از عوامل مؤثر بر نوسان بازارهای بورس را مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهد. فرضیات، اهداف و جامعه آماری تحقیق به صورت زیر می‌باشد:

فرضیات تحقیق:

- ۱- عوامل سیاسی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازند.
- ۲- عوامل فرهنگی و اجتماعی می‌تواند بر بازار بورس تأثیرگذار باشد و آن را با نوسان مواجه سازد.
- ۳- عوامل اقتصادی یکی دیگر از عوامل مهمی است که بر بازار بورس تأثیرگذار است.
- ۴- عوامل اقلیمی و جغرافیایی نیز به نوعی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازند.

اهداف تحقیق:

- ۱- شناسایی عوامل سیاسی مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهد
- ۲- شناسایی عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهد
- ۳- شناسایی عوامل اقتصادی مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهد
- ۴- شناسایی عوامل اقلیمی و جغرافیایی مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهد

جامعه آماری:

جامعه آماری تحقیق عبارتست از، کلیه اعضای کارگزاری بورس مشهد که تعداد کل آنها طبق آمار اخذ شده حدود ۲۹۰ نفر می‌باشد.

۲. مروری بر مطالعات تجربی

در خصوص عوامل مؤثر بر نوسانات بازار بورس، مطالعات متعددی انجام شده است. در ذیل به برخی از این مطالعات اشاره می‌شود.

بچاریا و موخرجی^۱ (۲۰۰۲) به بررسی رابطه علی شاخص قیمت سهام بمبئی و متغیرهای کلان بخش خارجی هندوستان پرداختند. آنها در مطالعه‌های خود متغیرهای نرخ ارز، ذخایر ارزی و تراز تجاری را به عنوان متغیرهای تأثیرگذار بر شاخص قیمت سهام هند و به صورت ماهانه برای دوره آوریل ۱۹۹۰ تا مارس ۲۰۰۱ مورد استفاده قرار دادند. نتایج مطالعه آنها نشان داد که بین متغیرهای کلان بخش خارجی و شاخص قیمت سهام بورس رابطه علیت وجود ندارد.

آلام و آدین^۲ (۲۰۰۹) کارایی بازار بورس را برای ۱۵ کشور توسعه‌یافته و در حال توسعه در دوره زمانی (۲۰۰۳-۱۹۸۸) با استفاده از داده‌های ماهانه مورد بررسی قرار دادند. پایایی بازدهی بازار را آزمون کردند و نتیجه گرفتند که هیچ کدام از این بازارها حتی در شکل ساده نیز کارا نیستند. همچنین نتیجه مطالعه آنها نشان داد که در تمام کشورها نرخ بهره تأثیر منفی معنی‌داری بر شاخص قیمت سهام دارد.

رشدی و همکاران^۳ (۲۰۱۲) به بررسی روابط بلندمدت بین بازده واقعی سهام و تورم در استرالیا با استفاده از روش ARDL پرداختند. آنها در مطالعه خود به بازدهی شاخص بورس و متغیرهای اقتصادی مانند نرخ بهره، نرخ رشد تولید صنعتی، تولید ناخالص داخلی و تأثیرات آن بر روی بازار بورس پرداختند.

1. Bhattacharya & Mukhrjee
2. Alam & Uddin
3. Rushdi et al.

باباصفری (۱۳۸۵) در تحقیق خود تحت عنوان «بررسی کارایی اطلاعاتی بازار سرمایه و ارتباط آن با بازارهای مالی» بورس اوراق بهادار را به عنوان رکن اساسی متشکل بازار سرمایه معرفی می‌کند. به لحاظ اهمیت مقوله اطلاعات و شفافیت آن در بازارها، در تحقیق مزبور کارایی اطلاعات بورس اوراق بهادار را بررسی نموده و راهکارهای مناسب جهت مطلوب‌تر شدن آن ارائه می‌کند. نتیجه کلی به دست آمده از تحقیق وی بیانگر آن است که وضعیت کارایی اطلاعاتی در بورس اوراق تهران در بعضی از زمینه‌ها رو به بهبود است اما هنوز نقاط ضعف فراوانی دارد که باید هر چه سریع‌تر مرتفع گردد تا شاهد رشد و شکوفایی هر چه بیشتر اقتصاد ایران شد.

حسینیان و ششکلانی (۱۳۸۶) در تحقیق خود با عنوان «فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی بازار سرمایه ایران» حجم معاملات بورس اوراق بهادار را مورد تحلیل قرار داده است. برای این منظور متغیرهایی که نقش مهمی در حجم معاملات داشتند را مورد بررسی قرار داد. این متغیرها عمدتاً عوامل مرتبط با فراهم کردن خدمات بیشتر توسط کارگزاری‌ها به سهامداران بود. متغیرهایی چون ارائه خدمات 24 ساعته، افزایش سرعت و دقت ارائه خدمات، کنترل سبد سهام مشتریان، امکان پرداخت الکترونیک و جوه و مواردی از این قبیل مطرح شد. نتایج به دست آمده از پژوهش آنها بیانگر این مطلب است که به طور طبیعی هرگاه شرکت کارگزاری خدمات بیشتری به مشتریان ارائه کرده حجم معاملات آن کارگزاری و به طبع آن حجم معاملات بورس اوراق بهادار بالا رفته است.

سهامی مقدم (1387) در پژوهش خود تحت عنوان «بازار پول و سرمایه» بیان می‌کند هرگاه اشخاص دیگر حتی کارگزاری‌ها به شما پیشنهاد سهامی را ارائه می‌دهند باید سهام پیشنهادی را در فرمول‌ها و محاسبات خود قرار داد و در صورت تأثیر بر مبنای روش‌های خود عمل نمود. وی مراحل زیر را معرفی می‌کند:

۱- بررسی کل بازار

۲- انتخاب صنایع

۳- انتخاب شرکت‌ها براساس رتبه‌بندی

۴- بررسی دقیق‌تر شرکت‌های رتبه‌بندی شده

۵- بررسی عرضه و تقاضا و تعداد معاملات

۶- تشکیل پرتفوی و مدیریت آن

به هر حال سرمایه همچون گیاه نیاز به مراقبت دارد و نباید دیگران را به خسارت وارده به آن مقصر دانست؛ هر کسی مسئول سرمایه خودش است.

صفرزاده (۱۳۸۹) در تحقیق خود با عنوان «بررسی بازار بورس و موانع و مشکلات در بورس‌های منطقه‌ای کشور و دسترسی به اطلاعات نهانی بازار سرمایه» با استفاده از نتایج به دست آمده از آزمون فرضیات و بازده سهام بورس اوراق بهادار نسبت به افزایش سهام، نشان می‌دهد که این موضوع می‌تواند ناشی از خطاهای برآوردی و ضریب‌های همبستگی به دست آمده به دلیل برآورد ناشی از شانس و تصادف باشد. به عبارت دیگر می‌توان ادعا نمود هر چه درصد افزایش سرمایه بازار بالا می‌رود، انحراف میان قیمت تئوریک و قیمت واقعی سهام نیز افزایش پیدا می‌کند و یا بالعکس.

۳. روش تحقیق

تحقیق حاضر از لحاظ ماهیت تحلیل کاربردی است، اما از لحاظ جمع‌آوری اطلاعات پیمایشی و میدانی می‌باشد (پیمایش^۱، نوعی روش در تحقیق اجتماعی است که مشخصه‌ی اصلی آن ارائه مجموعه ساختمند و منظمی از داده‌هاست). پرسشنامه، ساده‌ترین و رایج‌ترین تکنیک مورد استفاده در این نوع تحقیق است، ولی از نظر تجزیه و تحلیل فرضیه‌ها، زمینه‌یاب (اکتشافی) است. پژوهش‌گر در این تحقیق به بررسی عوامل موثر بر نوسان بازار بورس می‌پردازد.

برای تعیین حجم نمونه لازم از روش کوکران استفاده خواهد شد. در روش برآورد حجم نمونه کوکران ابتدا یک نمونه مقدماتی به حجم حداقل ۳۰ نفر از جامعه آماری انتخاب و اندازه واریانس جمع سوالات محاسبه شده و در فرمول‌های زیر قرار می‌گیرند:

¹. Survey

$$\begin{cases} n_0 = \frac{Z^2 S^2}{d^2} \\ n = \frac{n_0}{1 + \frac{n_0}{N}} \end{cases} \quad 5 \quad (1)$$

که در آن:

N : کل حجم جامعه آماری مورد بررسی

$Z = 1/96$: عدد مربوط به خطای نوع اول از جدول نرمال

S^2 : واریانس جمع سوالات پرسشنامه در نمونه مقدماتی

n : حجم نمونه مورد نیاز برای تحقیق

d : کران خطای قابل تحمل

است. در تحقیق حاضر واریانس جمع سوالات در نمونه مقدماتی برابر عدد $130/36$ شده است. همچنین حجم جامعه حدود 290 و کران خطای قابل تحمل $2/4$ است که به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$d = \frac{1}{4} (Max - Min) * 0.05 = \frac{1}{2} (24 * 5 - 24 * 1) * 0.05 = 2.4$$

$$n = \frac{(1.96)^2 * 130.36}{(2.4)^2} = 86$$

$$n = \frac{86}{1 + \frac{86}{290}} = 67$$

لذا با انتخاب نمونه‌ای حداقل به حجم 67 نفر از جامعه آماری می‌توان به اهداف تحقیق دست یافت. لذا نمونه‌گیری براساس نتیجه فوق به منظور رسیدن به اهداف تحقیق انجام شد.

۴. تجزیه و تحلیل

به منظور دستیابی به سیمای عمومی نمونه آماری، بخشی با عنوان مشخصات عمومی پاسخگویان به منظور بررسی ویژگی‌های دموگرافی آزمودنی‌ها، اختصاص یافته است. لذا به منظور آشنایی با جنسیت، سن و میزان تحصیلات اعضاء نمونه، جداول توزیع فراوانی این متغیرها به همراه نمودارهای مربوطه ارائه می‌گردد. بی‌شک نتایج حاصل از این بخش علاوه بر ارائه یک شمای کلی از ویژگی‌های شخصی پاسخگویان، می‌تواند در صورت نیاز برای بررسی تأثیر این ویژگی‌های شخصی بر دیدگاه پاسخگویان نسبت به هر یک از متغیرهای پژوهش مورد استفاده قرار گیرد.

۴-۱. آماره‌های توصیفی متغیرهای تحقیق در نمونه

جدول (۱): آماره‌های توصیفی

متغیر	میانه	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
عامل سیاسی	۴/۵	۴/۳۹۸	۰/۴۵	۳	۵
عامل فرهنگی	۳/۸۳	۳/۷۵	۰/۶۹۵	۱/۶۷	۵
عامل اقتصادی	۴/۱	۴/۱	۰/۵۴۲	۲/۹	۵
عامل اقلیمی	۴	۴/۰۳	۰/۶۹۸	۲	۵

ماخذ: محاسبات تحقیق

با توجه به نتایج آزمون‌های کولموگروف - اسمیرنوف متغیرها دارای توزیع نرمال بودند.

۴-۲. آزمون فرضیه‌های تحقیق

به منظور استفاده از روش آماری مناسب ابتدا پیش فرض‌های ورود به نوع آزمون مورد بررسی قرار گرفت. به دلیل اینکه متغیرهای تحقیق از نوع فاصله‌ای بوده لذا برای این منظور از طریق آزمون اسمیرنوف - کولموگروف نرمال بودن توزیع داده‌ها بررسی شد. پس از اطمینان از نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون‌های پارامتری بنا به ضرورت استفاده خواهد شد. سطح معنی‌داری برای آزمون‌های آماری ($p < 0.05$) در نظر گرفته می‌شود.

۴-۳. فرضیه ۱: عوامل سیاسی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

با توجه به آنکه متغیر نقش عوامل سیاسی بر نوسانات بازار بورس، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه-ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. اگر فرض شود:

μ : میانگین واقعی متغیر نقش عوامل سیاسی بر نوسانات بازار بورس، در جامعه مورد بررسی

است، چون متغیر تحت بررسی مقادیری بین ۱ تا ۵ را به خود اختصاص می‌دهد، مقادیر کمتر و یا مساوی ۳ را به عنوان عدم نقش و بالاتر از ۳ به عنوان نقش در نظر گرفته می‌شود. لذا بایستی فرض‌های زیر آزمون گردد:

$$\begin{cases} H_0 : \mu \leq 3 \\ H_1 : \mu > 3 \end{cases}$$

یک قاعده آزمون فرض صفر در مقابل یک به صورت زیر می‌باشد:

اگر و فقط اگر $P\text{-value} < 0.05$ آنگاه فرض صفر رد و فرض یک پذیرفته می‌شود.

جدول (۲): آزمون t استیودنت نقش عوامل سیاسی بر نوسانات بازار بورس

میانگین	انحراف معیار	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری آزمون
---------	--------------	-----------	------------	---------------------

۰/۰۰۰۰۱	۶۶	۲۵/۴۱	۰/۴۵	۴/۳۹
---------	----	-------	------	------

ماخذ: محاسبات تحقیق

همان طور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌گردد چون سطح معنی‌داری معادل ۰/۰۰۰۰۱ است، بنابراین در سطح $\alpha = ۰/۰۵$ فرض صفر رد می‌شود؛ یعنی عوامل سیاسی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

۴-۴. فرضیه ۲: عوامل فرهنگی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

با توجه به آنکه متغیر نقش عوامل فرهنگی بر نوسانات بازار بورس، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه-ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. اگر فرض شود:

μ : میانگین واقعی متغیر نقش عوامل فرهنگی بر نوسانات بازار بورس، در جامعه مورد بررسی است و اگر براساس رویه فوق عمل شود، خواهیم داشت:

جدول (۳): آزمون t استیودنت نقش عوامل فرهنگی بر نوسانات بازار بورس

سطح معنی‌داری آزمون	درجه آزادی	آماره t	انحراف معیار	میانگین
۰/۰۰۰۰۱	۶۶	۸/۹۲	۰/۶۹۵	۳/۷۵

ماخذ: محاسبات تحقیق

همان طور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌گردد چون سطح معنی‌داری معادل $0/00001$ است، بنابراین در سطح $\alpha = 0/05$ فرض صفر رد می‌شود؛ یعنی عوامل فرهنگی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

۴-۵. فرضیه ۳: عوامل اقتصادی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

با توجه به آنکه متغیر نقش عوامل اقتصادی بر نوسانات بازار بورس، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. اگر فرض شود:

μ : میانگین واقعی متغیر نقش عوامل اقتصادی بر نوسانات بازار بورس، در جامعه مورد بررسی است، خواهیم داشت:

جدول (۴): آزمون t استیودنت نقش عوامل اقتصادی بر نوسانات بازار بورس

میانگین	انحراف معیار	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری آزمون
۴/۱	۰/۵۶۲	۱۶/۰۲	۶۶	۰/۰۰۰۰۱

ماخذ: محاسبات تحقیق

همان طور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌گردد چون سطح معنی‌داری معادل $0/00001$ می‌باشد، لذا در سطح $\alpha = 0/05$ فرض صفر رد می‌شود؛ یعنی عوامل اقتصادی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

۴-۶. فرضیه ۴: عوامل اقلیمی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

با توجه به آنکه متغیر نقش عوامل اقلیمی بر نوسانات بازار بورس، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه-ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. اگر فرض شود:

μ : میانگین واقعی متغیر نقش عوامل اقلیمی بر نوسانات بازار بورس، در جامعه مورد بررسی است، خواهیم داشت:

جدول (۵): آزمون t استیودنت نقش عوامل اقلیمی بر نوسانات بازار بورس

میانگین	انحراف معیار	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری آزمون
۴/۰۳	۰/۶۹۸	۱۲/۱۶	۶۶	۰/۰۰۰۰۱

ماخذ: محاسبات تحقیق

همان طور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌گردد چون سطح معنی‌داری معادل $0/00001$ است، بنابراین در سطح $\alpha = 0/05$ فرض صفر رد می‌شود؛ یعنی عوامل اقلیمی بازار بورس را با نوسان مواجه می‌سازد.

۴-۷. سوال تحقیق: آیا بین عوامل مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهود اولویت وجود دارد؟

برای پاسخ به این سوال لازم است با استفاده از آزمون فریدمن اقدام به اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهود نمود. لذا بایستی فرضیه زیر آزمون گردد:

فرض صفر: بین عوامل مؤثر اولویتی وجود ندارد.

فرض یک: بین عوامل مؤثر اولویتی وجود دارد.

جدول (۶): آزمون فریدمن برای اولویت عوامل مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهد

مقدار	آماره	ردیف
۵۶/۱۲۶	کای دوی فریدمن	۱
۳	درجه آزادی	۲
۰/۰۰۰۰۱	سطح معنی‌داری	۳

ماخذ: محاسبات تحقیق

با توجه به آنکه میزان کای دوی فریدمن ۵۶/۱۲۶ و سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰۰۱ می‌باشد و با توجه به آنکه سطح معنی‌داری به دست آمده از سطح معنی‌داری ۰/۰۵ کمتر می‌باشد، لذا می‌توان ادعا کرد بین عوامل مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهد اولویت وجود دارد.

جدول (۷): میانگین رتبه‌ها و اولویت عوامل مؤثر بر نوسان بازار بورس مشهد

اولویت	میانگین رتبه‌ها	عوامل
اول	۳/۳۳	عامل سیاسی
چهارم	۱/۷۶	عامل فرهنگی
سوم	۲/۴۳	عامل اقتصادی
دوم	۲/۴۹	عامل اقلیمی

ماخذ: محاسبات تحقیقی

همان‌گونه که از جدول فوق ملاحظه می‌شود، عامل سیاسی در رتبه اول نوسانات بازار بورس می‌باشد. عامل اقلیمی در رتبه دوم، عامل اقتصادی در رتبه سوم و عامل فرهنگی در رتبه چهارم نوسانات بازار بورس می‌باشد.

۵. نتیجه‌گیری و توصیه سیاستی

بازارهای بورس و سرمایه‌گذاری تحت تأثیر عوامل متعددی با نوساناتی همراه هستند که شناخت آنها برای به وجود آمدن شرایط اطمینان در راستای ورود به این بازارها و تصمیم‌گیری برای سازمان‌ها، افراد و بنگاه‌ها حائز اهمیت است. با این که نوسانات موجود بر حسب مقتضیات بومی، جغرافیایی، فرهنگی، شرایط توسعه کشورها و مداخلات اجتماعی نسبی است، اما ممکن است بسیاری از این عوامل از نوعی هم‌پوشانی در جوامع برخوردار باشند که عامل به وجود آمدن نگرش‌های اقتصادی کلان بوده و راه تحقق برخی اهداف را شفاف می‌سازند.

علاوه بر شرایط محیطی تأثیرگذار بر بازار بورس و سرمایه در بازارهای امروز بنگاه‌هایی نیز وجود دارند که خود عامل ایجاد کننده نوسان در محیط می‌باشد (بالعکس آنچه که از محیط به سوی بنگاه روانه می‌شود، بنگاه‌ها بر محیط‌های بورس و سرمایه تأثیر می‌گذارند) این رفتار و جریان دو طرفه تأثیرگذار از سوی محیط و بنگاه در حقیقت قلمرو اصلی تعامل سرمایه و بورس را در بازارهای اقتصادی به وجود می‌آورد.

براساس یافته‌های مطالعه حاضر، می‌توان توصیه‌های زیر را ارائه کرد:

۱. نتیجه تحقیق حاکی از این است که با توجه به الویت‌بندی عوامل تأثیرگذار مؤثر بر نوسانات بازار بورس مشهود، عوامل سیاسی مهم‌ترین عامل مؤثر بر این نوسانات است. رفتارهای دولتی و همچنین نهادهای وابسته به آن و تأثیرگذار ارگان‌های دولتی می‌تواند بر بازار سرمایه تأثیر بسزایی داشته باشد.

۲. تنش‌های سیاسی در مجامع بین‌المللی تأثیر مهمی بر بازار سرمایه در مشهد دارد و تحرکات سیاسی شهروندی و فعالیت اجتماعی بر بازار سرمایه تأثیر خواهد گذاشت.

منابع و ماخذ :

- ۱- آرمان، بهمن. (۱۳۷۸). نقش بورس اوراق بهادار در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی. نشر روان.
- ۲- استیفن پی، رابینز. (۱۳۷۶). تئوری سازمان. ترجمه حسن دانایی فرد و سید مهدی الوانی. چاپ اول. تهران. انتشارات صفار.
- ۳- امجدی، فرخ. (۱۳۸۴). مدیریت ریسک در بورس اوراق بهادار. نشر ترمه.
- ۴- باباصفوری، اکبر. (۱۳۸۹). بررسی کارایی اطلاعاتی بازار سرمایه و ارتباط آن با بازارهای مالی. سازمان مدیریت صنعتی نمایندگی اصفهان. پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد.
- ۵- جهانخانی، علی. (۱۳۷۲). آثار پرداخت سود سهام بر ارزش شرکت‌ها. مجله حسابداری، شماره ۹۳ و ۹۴.
- ۶- جهانخانی، علی و پارسائیان، علی. (۱۳۸۰). بورس اوراق بهادار. انتشارات دانشگاه تهران. دانشکده مدیریت.
- ۷- حافظنیا، محمدرضا. (۱۳۸۰). مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی. انتشارات سمت.
- ۸- حسن نیا، حمید و بهنیا، سارا. (۱۳۸۳). پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد.
- ۹- حسینیان، سیدحسن و ششکلانی، علی. (۱۳۸۶). پروژه تحقیقی فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی بازار سرمایه ایران. کارگزاری بورس سهام تهران. مجله تدبیر، شماره ۴۲.
- ۱۰- خاکی، غلامرضا. (۱۳۸۶). روش تحقیق با رویکرد پایان نامه نویسی. چاپ سوم. انتشارات بازتاب. تهران.
- ۱۱- رسولی‌زاده‌ای، علی. (۱۳۸۴). پیش‌بینی و مدیریت ریسک در بورس اوراق بهادار تهران. بنیاد توسعه فردا.
- ۱۲- روغنی زنجانی، مسعود. (۱۳۸۰). مبانی اقتصاد کلان در حوزه اقتصاد سیاسی. انتشارات رشد.
- ۱۳- سالنامه بورس اوراق بهادار تهران. (۱۳۸۵). سال سوم.

- ۱۴- صفرزاده، حسین. (۱۳۸۵). بررسی بازار بورس و موانع و مشکلات در بورس‌های منطقه‌ای کشور و دسترسی به اطلاعات نهانی بازار سرمایه. مرکز مطالعات بازار دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران. پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد.
- ۱۵- طاهری، حمید. (۱۳۷۳). سودمندی در پیش‌بینی معیاری برای ارزیابی. نشر روان.
- ۱۶- عباداله زاده، جواد. (۱۳۸۸). بررسی رابطه تریبون‌های سیاسی با تغییرات بازار سرمایه. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد.
- ۱۷- عین اله، علاء. (۱۳۸۵). اصول مدیریت سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار. انتشارات بدر.
- ۱۸- غلامی کیان، مهدی. (۱۳۷۶). بررسی علل نوسانات قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار. انتشارات آگاه.
- ۱۹- فردآر، دیوید. (۱۳۷۹). مدیریت استراتژیک، ترجمه: پارسائیان، علی و اعرابی، سیدمحمد. چاپ سوم. نشر روان.
- ۲۰- کریم‌زاده، مصطفی. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بلندمدت شاخص قیمت سهام بورس با متغیرهای کلان پولی با استفاده از روش همجمی در اقتصاد ایران. فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی ایران، شماره ۴۱-۴۶:۵۴.
- ۲۱- مجیدیان، رویا. (۱۳۸۳). بازار پول و سرمایه. مرکز مطالعات پژوهشی بنیادی سازمان مدیریت صنعتی و برنامه‌ریزی. مجله سرمایه، شماره ۵.
- ۲۲- مجموعه قوانین، مقررات و آئین‌نامه‌های سازمان بورس اوراق بهادار. (۱۳۸۱). انتشارات سازمان بورس اوراق بهادار تهران.
- ۲۳- معلم شهری، محمدرضا. (۱۳۸۹). رابطه فروش مسکن با بازدهی بورس. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد.
- ۲۴- مقیمی، سید محمد. (۱۳۹۰). سازمان و مدیریت؛ رویکردی پژوهشی. چاپ چهارم. تهران: انتشارات ترمه.
- ۲۵- مهران‌فر، محمدرضا. (۱۳۷۹). آشنایی با مفاهیم بورس اوراق بهادار. انتشارات کیان.

۲۶- میرفخرایی، فرخ. (۱۳۸۳). اصول و قانون تجارت اسلامی. انتشارات رشد.

۲۷- Alam, Mahmudul and Salah Uddin, Gazi. (2009). Relationship between Interest Rate and Stock Price: Empirical Evidence from Developed and Developing Countries. **International Journal of Business and Management**, vol. 4, No. 3.

۲۸- Bhattacharya, Basabi & Mukhrjee, Jaydeep. (2002). Causal Relationship between Stock Market and Exchange Rate, Foreign Reserves and Value of Trade Balance: A Case Study for India. www.google.com.

۲۹- Jarmo Llonen, Joni – Kristian Kamaraines. (2003). Differential Evolution Training Algorithm for Feed- Forward Neural Networks. Pages: 93, 97, 99, 116, 124, 126, 137, 148, 15.

۳۰- Mustabshira Rushdi, Jae H. Kim and Param Silvapulle. (2012). ARDL Bounds Tests and Robust Inference for the Long Run Relationship between Real Stock Returns and Inflation in Australia: ELSEVIER, Economic Modelling 29, 535–543.

31- Robert R. Tripi. (۱۹۹۶). Artificial Intelligence in Finance & Investing: State - of – the Art. Pages: 24, 28, 33, 43, 44, 52.